Seks mus om dagen

● Sløruglen yngler igen på Fyn og bestanden er i fremgang. Det skyldes især en målrettet indsats fra foreninger som Dansk Ornitologisk Forening og privatpersoner

Laura og hendes veninde Alberta viser stolte en af gårdens slørugle-unger frem.

Næsten flyvefærdig slørugleunge.

Jens Christensen på Nordfyn har slørugler på sin gård og nyder dagligt deres tilstedeværelse. Parret har ynglet på gården gennem de sidste to år.

For få år siden var der kun fem par slørugler tilbage på Fyn. Nu er der flere end 10 par, og fremgangen skyldes alene, at der er sat en masse redekasser op. Dansk Ornitologisk Forening har sat over 50 kasser op i øhavet og rundt omkring på Fyn og Langeland, og flere privatpersoner har sat en eller flere kasser op i deres nærområde.

Selv har jeg over de seneste par år sat 100 kasser op i et 20 km bredt bælte langs den fynske østkyst. Efter et par måneder blev en af kasserne beboet, og i 2009 kom et kuld slørugler på vingerne - det første på Østfyn i 30 år. 10-15 andre redekasser har haft besøg af omstrejfende slørugler, og enkelte steder bor en ugle nu fast og forsøger at kalde en mage til sig. Over de næste år vil flere par begynde at yngle.

Hvis der fortsat sættes kasser op, vil den fynske bestand om 10 år kunne tælle 100 par.

Kulturledsagere

Siden mennesker indvandrede til Danmark for 10.000 år siden, har vi påvirket naturen. I starten ikke nævneværdigt, men da landbruget vandt indpas, blev skovene fældet og landet opdyrket.

Med mennesket fulgte en masse arter. Rotten er blot en af dem, men der er mange andre, både dyr og planter, for eksempel storken, som i 600 år boede på "bondens tag". Kulturledsagerne omfatter en masse arter, som lever på de dyrkede arealer, for eksempel viber og lærker. I hegn og vandhuller insekter og padder.

Sløruglen er en sådan kulturledsager, og den yngler indendørs på lofter og i store lader. Den har måske kun levet i Danmark ca. 200 år. Efter udskiftningen sidst i 1700-tallet fik bonden selveje, og gårdene flyttede ud fra landsbyerne, og udviklingen førte til gunstigere leveforhold for slørugler. Sløruglen er mere end nogen anden "landbrugets fugl", og næsten samtlige ynglepar findes på gårde.

Bernt Løppenthin skriver i 1967, at sløruglen har en tæt bestand på Fyn, og "der er ingen grund til at antage, at den skal aftage synderligt endsige forsvinde som dansk ynglefugl, så længe der er landbrug, mus og spidsmus her i landet".

Det er korrekt, men hvorfor forsvandt den så?

Den forarmede natur

Disse kulturledsagere påvirkes, når det åbne land ændrer sig. Flere er helt forsvundet, og mange andre er på vej til det. Det er ofte arter, som er knyttet til næringsfattige områder. Et stigende forbrug af gylle og kunstgødning har belastet Danmark med næringsstoffer. Vestvendte skovbryn gror til i nælder og brombær. Vandhuller er generelt så næringsrige, at padderne ikke længere kan yngle i dem.

I mange tilfælde behøver disse arter ikke at forsvinde. Nogle kan sikres alene ved simpel omtanke. Sløruglen er et godt eksempel. På under 20 år er den danske bestand øget fra ca. 25 til over 500 par. Det er sket ved at sætte redekasser op på velegnede steder. Sløruglen kan godt leve i det moderne landbrug, hvis man sikrer den et redested og et flyvehul.

Æder 4000-5000 mus og rotter

Et slørueglepar har brug for 4000-5000 mus og rotter om året. De fanges alle nær ynglestedet. Noget lignende gælder tårnfalk og natugle, og hvis disse arter havde maksimale bestande, ville det være en effektiv metode til bekæmpelse af mus og rotter.

Et lille regnestykke viser, at sunde bestande af ugler og falke alene i Nyborg Kommune vil forbruge over ½ million mus og rotter årligt. Omregnet til hele Fyn vil ugler og falke årligt æde over fem millioner mus og rotter.

Udviklingen

Sløruglen forsvandt i 70'erne som følge af landbrugets strukturomlægning, hvor de mange små husmandsbrug forsvandt, og landbruget udviklede sig til de meget store brug, som vi kender det i dag.

Traktorens indmarch i efterkrigstiden ændrede for alvor naturen i det åbne land, og det medføre omfattende dræning af engene og fjernelse af vandhuller.

Landbrugets industrialisering har skubbet mange arter ud, fra insekter og planter til padder og fugle. Naturen i det åbne land er i dag fattig og præges af meget få, men talrige arter, for eksempel ringdue, råge, mår og rådyr. Samme udvikling præger det meste af Vesteuropa og nu også østover.

Sløruglen fik det svært, da det "gammeldags" landbrug forsvandt. Den flerstrengede økonomi med både "heste, grise, køer og får", som det hedder i sangen, gav variation og plads til mange arter. I dag satses på en eller få produktioner. En grisefarm er ofte helt aflukket og med flere hundrede hektar korn omkring sig. I sådanne landskaber kan slørugle ikke leve. Det er svært at fange en mus i en kornmark.

Slørugle foretrækker kvægbrug med græsmarker og enge omkring gården. Det er det perfekte landskab for slørugler. Men der er meget få sådanne steder. De fleste køer kommer aldrig ud, men lever hele livet i stalden. Der er ikke længere brug for engene.

I nyeste tid er der poppet mange små hestebrug op på landet. Her er ofte både græsarealer og vandhuller, og det giver helt nye muligheder for slørugle.

Formidling, råd og vejledning

Under opsætningen af de mange kasser har jeg haft interessante samtaler, hvor jeg har lært meget om moderne landbrug og den måde, det fungerer på.

Landbruget præges af travlhed og i disse tider også økonomisk usikkerhed.

Det har slået mig, hvor meget naturen egentlig betyder, men natursynene er meget forskellige. De fleste vil hjertens gerne også gøre noget for naturen, men ofte er spørgsmålet, hvad der er "praktisk mulig".

Næsten flyvefærdig slørugleunge.

Seks mus ...

Fortsat fra side 9

Knud Sørensen har beskrevet landmændenes natursyn i "Danmark mellem land og by" (1988). Hvor bonden tænkte cyklisk og var i god balance med naturen, så er den moderne landmand "industrimenneske", der tænker lineært og i konstant vækst. De fleste rummer en blanding af begge natursyn - derfor er viljen ofte til stede, når det gælder om at tage hensyn til naturen. Når det gælder slørugler, har det været let at give gode råd. Opsætning af en redekasse er ofte alt, man behøver. Sammenholdt med slørueglernes nytteværdi har det været til stor glæde for de mange, som nu har en redekasse i laden.

Lys fremtid i vente

Sløruglen kan se lyst på fremtiden, selvom den er den mest mørkekære fugl i vores natur. Der er allerede sat masser af redekasser op landet over og også her på Fyn. I de kommende år vil der sikkert blive sat endnu flere op. Bestanden vil helt sikkert stige, og det er kun antallet af kasser og egnede levesteder, der sætter grænse for, om vi vil får 50 eller 200 par på Fyn. Alle større bygninger nær engområder er mulige ynglesteder.

Når de udfløjne unger smides på porten af forældrene, begynder de at strejfe rundt. Halvdelen af ungerne flyver let 50 km væk, nogle meget længere.

I denne vinter strejfer flere end 25-50 unge slørugler rundt i det fynske område og leder efter et sted, hvor de kan bosætte sig. Nærliggende bygninger undersøges i mørket, og her finder sløruglerne et sted at sidde om dagen. Hvor der er opsat redekasser, vil uglerne få chancen for at bosætte sig.

Af **Lars Hansen**
weekend@fyens.dk

Lav en redekasse

Den mest benyttede kassetype (fra "Projekt Slørugle")
Sløruglen kræver en stor kasse, ja, faktisk en to-værelses. Den kan med fordel bygges i 11 mm finér (da den jo skal hænge indendørs). Det er ikke nødvendigt at male eller imprægnere den.
Kassen måler 40 x 40 cm i endestykket og er 80 cm lang. Indgangshullet skal være mindst 15 cm på hver led.
I skillerummet mellem de to "værelser" laves et lidt højere hul. Sløruglen yngler i det bageste (og mørkeste) rum. De bygger ingen rede, så husk at lægge et bundlag af halm, gerne i begge rum. En kontrollåge bag ynglerummet er en god idé ved rengøring af kassen. Efter fire-fem yngleår kan kassen være så proppet med gylp, at uglerne ikke kan være derinde.
Til opsætningen kan med fordel bruges to 40 cm lægtestumper. De skrues på en vandret bjælke og er en god hylde at fæstne kassen på. Placér dem med 50 cm mellemrum, så støtter de kassen bedst.

Sløruglen kræver en to-værelses kasse.
Byg den i 11 mm finér, da den skal hænge udenfor.
Det er ikke nødvendigt at male eller imprægnere den.

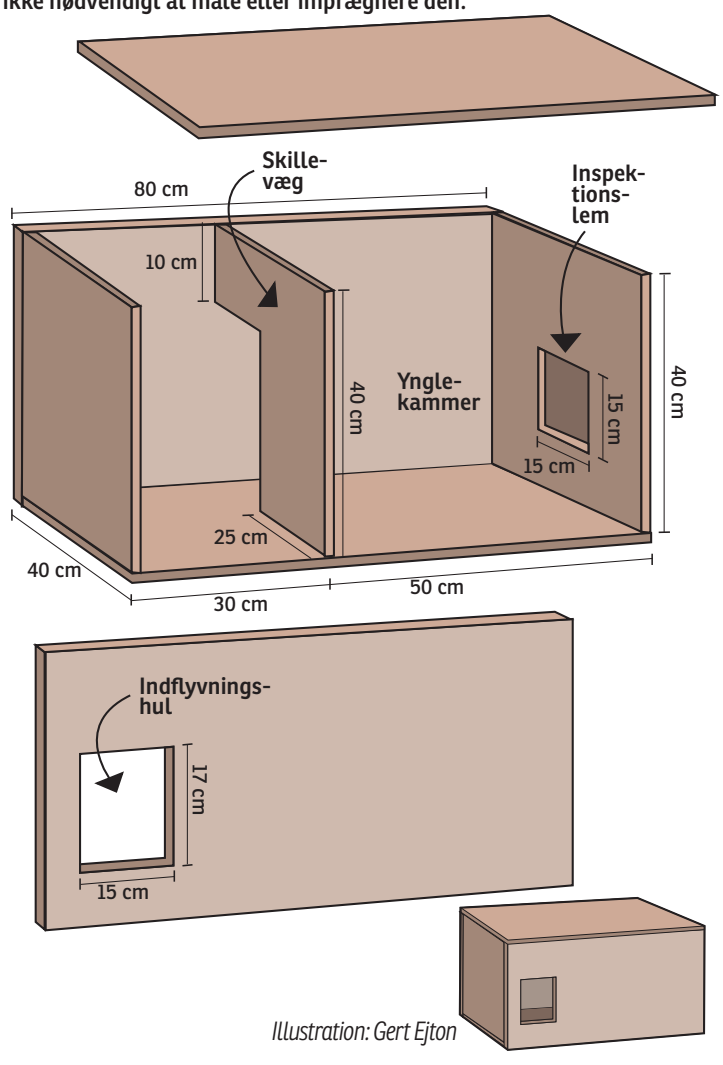

Illustration: Gert Ejton

Placering

Opsæt kassen højt og helst i store rum med højt til loftet, for eksempel i lader og på store lofter. En højtsiddende bjælke på indersiden af gavlen er ofte et godt sted i moderne haller.
Samspil: Sløruglen har det bedst i åbne landskaber, gerne med eng, vandhuller og åløb. Natuglen er nært knyttet til skov, men ofte er der indbyrdes konkurrence mellem de to arter. Natuglen er den dominerende, men et kneb kan være at "lokke" natuglen til en redekasse 500 meter væk – og derved få to par ugler ud af det!
Med tårnfalke går det bedre, idet de to arter jager henholdsvis dag og nat.
Føde: Sløruglen er en af de få, der spiser spidsmus. Den er vild med dem, men tager i øvrigt også alle andre arter mus, rotter, muldvarpe og mosegrise. Pelsdyr udgør næsten al føden, men de vil i nogle tilfælde også tage frøer og småfugle.
Yngletid: Sløruglen lægger oftest fire til syv æg i april/maj. Yngleforløbet strækker sig over tre måneder, og ungerne flyver først fra reden i juni og juli. Cirka halvdelen af parrene lægger to kuld, og sent på efteråret kan der igen være unger i kassen. Når ungerne er selvhjulpne, gennes de ud af territoriet. Parret forbliver på ynglestedet.
Sløruglen får mange unger, men lever til gengæld i kortere tid end andre ugler.

Råd og vejledning

Man er velkommen til at kontakte Lars Hansen på lah@hansen.mail.dk for nærmere råd og vejledning om redekasser og ugler.
Man kan også kontakte Dansk Ornitologisk Forening, Danmarksugler.dk, eventuelt kommunens miljøafdeling.
På sitet http://www.123hjemmeside.dk/oestfynsfauna kan man læse mere om slørugler, finde arbejdstegninger og få links til andre sites.

Derfor

● Den romantiske forestilling om, at sex og kærlighed hænger uløseligt sammen, står for fald. Amerikanske forskere har fundet 237 grunde til, at kvinder dyrker sex – og flertallet har intet med romantik og kærlighed at gøre. Til gengæld er det ofte langt mere beregnende motiver, der styrer kvinders seksuelle vaner

Afgrundsdyb kærlighed manifesteret i hed elskov i stearinlysets skær. For mange kvinder er forestillingen om det perfekte sexliv lig med rosenrøde scener fra romantiske film og lægeromaner, men virkeligheden er en ganske anden.

Psykologiprofessor Cindy Meston fra University of Texas har sammen med sin kollega David Buss interviewet over 1000 kvinder fra hele verden om deres seksuelle vaner, og hvilke motiver der ligger bag. Resultaterne er offentliggjort i bogen "Why women have sex," der beskriver de 237 grunde, kvinderne havde til at dyrke sex.

Nogle af dem handler om fysisk tiltrækning, forelskelse og lyst. Andre om kedsomhed og anerkendelse og andre igen om hævn, jalousi og kyniske cost-benefit-analyser.

- Det har chokeret folk, hvor mange forskellige grunde kvinder har til at dyrke sex, og samtidig er mange mænd blevet skræmt af, at kvinderne ikke nødvendigvis dyrker sex med dem, fordi de synes, at de er lækre og fantastiske, siger Cindy Meston, der også selv er overrasket over, hvor stor variation der er i kvindernes svar.

- Spørgsmålet om, hvorfor kvinder dyrker sex, er aldrig blevet stillet før. Der findes rigtig mange undersøgelser og selvhjælpsbøger om, hvordan man får et bedre sexliv, og der er lavet masser af research på, hvor meget sex folk dyrker, men ingen har nogensinde spurgt hvorfor. Folk har bare antaget, at mænd dyrker sex på grund af lyst, og kvinder i højere grad på grund af kærlighed. Ingen har nogensinde talt om, at kvinder også dyrker sex af mange andre grunde.

Cindy Meston håber, at hun med sin bog kan være med til at aflive nogle myter og hjælpe de kvinder, der har urealistiske forestillinger og forventninger til sig selv, med at få et bedre sexliv.

- Jeg tror, at offentliggørelsen af vores resultater kan hjælpe mange kvinder af med deres dårlige samvittighed, siger psykologen.

Et problem, som også mange danske kvinder kæmper med, mener psykolog Camilla Holst, der har kontakt til mange kvinder og par i hendes praksis.

Slægtens videreførelse

Danskerne er måske nok kendte for at kunne tale frit om sex, men ifølge Camilla Holst ville vi have godt af at få et mere afslappet forhold til vores eget sexliv.

- Mere åbenhed kan måske være med til at sænke overliggeren lidt. Måske kan